

Asia: VN/28937/2021

Työryhmän mietintö pienten riita-asioiden menettelystä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeuspalveluvirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Virasto kiinnittää huomiota mietinnön esityksiin, jotka koskevat oikeusapulain 5 § ja 6 §:n muuttamista.

Oikeusapulain 5§:n muuttamista koskeva ehdotus rajata oikeusapu vain 5 tuntiin on altis kritiikille. Esimerkiksi perusmuotoisesta rikosasiasta maksetaan valmistautumisesta korkeintaan viideltä tunnilta. Tämä käsittää pelkästään valmistautumisen. Alkuneuvottelu, aineistoon perehtyminen ja sovintoneuvottelut voivat jo yksin helposti ylittää viitatus 5 tuntia. Mahdollinen matka-aika, istuntoaika sekä jälkitoimet tulevat edellisten päälle. Lisätuntien pyytäminen ja myöntäminen aiheuttavat myös itsessään lisätyötä sekä avustajalle että tuomioistuimelle. On hyvä myös huomata, ettei avustaja ylipäättään voi hakea tuomioistuimelta oikeusavun jatkamista 5 tunnin jälkeen, jos asia ei ole vielä tuomioistuimessa ratkaistavana.

Oikeusapulain 6 § 2 momenttia on ehdotettu muutettavaksi siten, että uudessa 2-kohdassa todettaisiin, että oikeusapuun ei kuulu avustaminen pienten riita-asioiden menettelyssä käsiteltävässä asiassa, ellei siihen ole hakijan henkilöön liittyviä erityisen painavia syitä. Oikeusavun tarkoituksena on heikoimmassa asemassa olevien henkilöiden auttaminen. Huoneenvuokra-asioissa oikeusavun piiriin kuuluvien ihmisten vastapuolena on usein kuitenkin ammattimainen korkean osaamistason omaava institutionaalinen toimija tai muutoin ammatikseen asunnonvuokrausta harjoittava vuokranantaja. Epäsuhta osapuolten välillä on siten merkittävä ja korostaa luonnollisen henkilön oikeudellisen avun tarvetta. Oikeusavun antamista ei siksi tulisi rajoittaa pelkästään hakijan henkilöön liittyviin syihin. Tarvetta oikeusapuun tulisi lisäksi voida arvioida myös muiden mahdollisten erityisen painavien syiden kuten esimerkiksi laadun tai laajuuden kautta.

OPV:n ehdotus

OPV esittää, että avustaminen pienriita-asioissa rajoitetaan alioikeusvaiheessa vain ulkoprosessuaaliseen vaiheeseen, ellei siihen ole ehdotetun oikeusapulain 6§:n 2 momentin mukaisia henkilöön liittyviä erityisen painavia syitä tai OPV:n esittämiä muita erityisen painavia syitä. Heikompi osapuoli saisi näissä tapauksissa oikeusaputoimistoista edelleen riittävän avun ulkoprosessuaalisena neuvontana, jonka jälkeen hän voi esittää asiansa käräjätuomarin prosessinjohtoon tukemana. Oikeusaputoimisto voi tarvittaessa myös ohjata asiakkaan yksityisen avustajan puoleen, kuten laki oikeuspalveluvirastosta ja sen 14 § mahdollistaa.

Vilanka Olli
Oikeuspalveluvirasto